

INSOLVENČNÍ ZÁKON s judikaturou

Sestavil
LUKÁŠ PACHL

INSOLVENČNÍ ZÁKON

s judikaturou

Sestavil
Lukáš Pachel

Vzor citace: Pachel, L.: *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1. vydání.
Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 484.

Právní stav citované judikatury byl uzavřen ke dni 31. 12. 2010.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011

ISBN: 978-80-7357-675-2 (váz.)

ISBN: 978-80-7357-197-1 (pdf)

INSOLVENČNÍ ZÁKON s judikaturou
sestavil Mgr. Lukáš Pachel

Publikace číslo 891

Vydává Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
v roce 2011

Šéfredaktor: JUDr. Václav Fiala
Redaktorka: JUDr. Štěpánka Taxová

Sazba a tisk SERIFA®, s. r. o.
Jinonická 80, 150 00 Praha 5

Všechny naše publikace si můžete objednat na adrese:
Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
Tel. 246 040 400, fax: 246 040 401, e-mail: obchod@wkcr.cz, www.wkcr.cz

OBSAH

Úvod	11
Užité zkratky	12

ZÁKON O ÚPADKU A ZPŮSOBECH JEHO ŘEŠENÍ (INSOLVENČNÍ ZÁKON)

§ 1–243	ČÁST PRVNÍ. OBECNÁ ČÁST	13
§ 1–8	HLAVA I Základní ustanovení	13
§ 1	Předmět úpravy	13
§ 2	Vymezení některých základních pojmů .	14
§ 3	Úpadek	15
§ 4	Způsob řešení úpadku	22
§ 5	Zásady insolvenčního řízení	22
§ 6	Výjimky z působnosti zákona	23
§ 7	Použití občanského soudního řádu	24
§ 9–70	HLAVA II Procesní subjekty	27
§ 9–13	Díl 1 Procesní subjekty	27
§ 10	Insolvenční soud	27
§ 13	Asistent soudce insolvenčního soudu . . .	31
§ 14–20	Díl 2 Účastníci řízení	32
§ 21–45	Díl 3 Insolvenční správce a další správci	38
§ 31	Odvolání insolvenčního správce	45
§ 32	Zproštění insolvenčního správce	48
§ 33	Zástupce insolvenčního správce	50
§ 34	Oddělený insolvenční správce	50
§ 35	Zvláštní insolvenční správce	51
§ 41–45	Úvěrové financování	63
§ 46–68	Díl 4 Věřitelské orgány	65
§ 46	Schůze věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů	65
§ 47	Schůze věřitelů	66
§ 49–53	Hlasovací právo	67
§ 54	Postup insolvenčního soudu	70
§ 56–65	Věřitelský výbor	72
§ 66	Insolvenční soud jako věřitelský výbor .	82
§ 67	Účast odborové organizace ve věřitelském výboru	82
§ 68	Zástupce věřitelů	82
§ 69–70	Díl 5 Další procesní subjekty	83
§ 69	Státní zastupitelství	83
§ 70	Likvidátor dlužníka	83
§ 71–96	HLAVA III Ustanovení o insolvenčním řízení	83
§ 71–80	Doručování	83
§ 81	Pořádková pokuta	89
§ 85	Jednání	92
§ 86–87	Dokazování	93

§ 88–90		Rozhodnutí	96
§ 91–96		Opravné prostředky	17
§ 97–164	HLAVA IV	Projednání úpadku a rozhodnutí o něm	99
§ 97–102		Díl 1 Zahájení insolvenčního řízení	99
§ 101		Oznámení o zahájení insolvenčního řízení	106
§ 103–108		Díl 2 Insolvenční návrh	108
§ 108		Záloha na náklady insolvenčního řízení . .	122
§ 109–114		Díl 3 Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení	132
§ 111–114		Nakládání s majetkovou podstatou	134
§ 115–127		Díl 4 Moratorium	142
§ 116–119		Návrh na moratorium	143
§ 117		Rozhodnutí o návrhu na moratorium . . .	144
§ 118		Vyhlášení moratoria	144
§ 119		Účinnost moratoria	145
§ 120–121		Účinky moratoria	145
§ 122		Nakládání s majetkovou podstatou po dobu trvání moratoria	145
§ 124		Zánik moratoria	146
§ 128–147		Díl 5 Projednání insolvenčního návrhu a rozhodnutí o něm	147
§ 136–138		Rozhodnutí o úpadku	168
§ 139		Oznámení o vydání rozhodnutí o úpadku	176
§ 140		Účinky rozhodnutí o úpadku	177
§ 141		Odvolání proti rozhodnutí o úpadku . . .	178
§ 142–147		Jiná rozhodnutí o insolvenčním návrhu .	179
§ 148–157		Díl 6 Stanovení způsobu řešení úpadku .	190
§ 158		Díl 7 Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku	199
§ 159–164		Díl 8 Incidenční spory	200
§ 165–204	HLAVA V	Věřitelé a uplatňování pohledávek . . .	203
§ 165–172		Díl 1 Postavení věřitelů a jejich pohledávek	203
§ 169		Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou .	207
§ 173–202		Díl 2 Přihlášky pohledávek a jejich přezkoumání	210
§ 173		Podání přihlášky	210
§ 174–187		Náležitosti přihlášky	212
§ 188		Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem	225
§ 189		Seznam přihlášených pohledávek	228
§ 190–202		Přezkoumání přihlášených pohledávek .	229
§ 190		Přezkumné jednání	229
§ 192		Popření přihlášených pohledávek	229
§ 193		Popření pravosti pohledávky	246
§ 194		Popření výše pohledávky	249

§ 195	Popření pořadí pohledávky	249
§ 196	Účinky popření pohledávky	249
§ 198	Popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem	251
§ 199	Popření vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem	253
§ 200	Popření pohledávky přihlášeným věřitelem	254
§ 203–204	Díl 3 Jiné způsoby uplatňování pohledávek	258
§ 205–230	HLAVA VI Majetková podstata	261
§ 205	Pojem a rozsah majetkové podstaty	261
§ 206–208	Obsah majetkové podstaty	262
§ 209–216	Zjišťování majetkové podstaty	263
§ 217–224	Soupis majetkové podstaty	268
§ 217	Pořízení soupisu	268
§ 218	Označení majetku v soupisu	268
§ 219	Ocenění položek soupisu	269
§ 220	Důvod soupisu	269
§ 221	Prohlášení o správnosti soupisu	269
§ 222	Zveřejnění soupisu	269
§ 223	Upuštění od soupisu nebo ocenění	270
§ 224	Vyrozumění o soupisu	270
§ 225–227	Vyloučení a vynětí z majetkové podstaty	270
§ 228–230	Nakládání s majetkovou podstatou a její správa	274
§ 231–243	HLAVA VII Neplatnost a neúčinnost právních úkonů	279
§ 231–234	Díl 1 Neplatnost právních úkonů	279
§ 235–243	Díl 2 Neúčinnost právních úkonů	282
§ 240	Neúčinnost právních úkonů bez přiměřeného protiplnění	284
§ 241	Neúčinnost zvýhodňujících právních úkonů	285
§ 242	Neúčinnost úmyslně zkracujících právních úkonů	287
§ 244–418	ČÁST DRUHÁ. ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	288
§ 244–315	HLAVA I Konkurs	288
§ 244–262	Díl 1 Prohlášení konkursu a jeho účinky	288
§ 254	Fixní smlouvy	295
§ 255	Výpůjčka	295
§ 256–258	Nájemní a podnájemní smlouvy	295
§ 259	Leasingové smlouvy	297
§ 260	Výhrada vlastnictví	297
§ 263–267	Díl 2 Účinky prohlášení konkursu na probíhající řízení	298
§ 268–276	Díl 3 Účinky prohlášení konkursu na společné jmění manželů	301

326

§ 277–282		Díl 4 Procesní úkony navazující na prohlášení konkursu	304
§ 283–295		Díl 5 Zpeněžení majetkové podstaty . . .	305
§ 284		Předkupní právo	306
§ 296–301		Díl 6 Nakládání s výtěžkem zpeněžení . .	312
§ 302–307		Díl 7 Konečná zpráva a rozvrh	316
§ 308–313		Díl 8 Zrušení konkursu	321
§ 314–315		Díl 9 Zvláštní ustanovení o nepatrném konkursu	
§ 316–364	HLAVA II	Reorganizace	327
§ 316		Díl 1 Přípustnost reorganizace	327
§ 317–324		Díl 2 Návrh na povolení reorganizace . .	330
§ 325–333		Díl 3 Rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace	334
§ 334–337		Díl 4 Věřitelé při reorganizaci	340
§ 338–351		Díl 5 Reorganizační plán	343
§ 343		Zpráva o reorganizačním plánu	347
§ 346		Hlasování mimo schůzi věřitelů	348
§ 352–361		Díl 6 Provádění reorganizačního plánu .	355
§ 362–364		Díl 7 Skončení reorganizace	359
§ 365–366	HLAVA III	Zvláštní ustanovení o vyloučení účinků zákona	361
§ 367–388	HLAVA IV	Úpadek finančních institucí	363
§ 367–378		Díl 1 Úpadek bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze a dále některých zahraničních bank, institucí elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze	363
§ 367		Oddíl 1 Obecná ustanovení	363
§ 368–376		Oddíl 2 Úpadek banky, spořitelního a úvěrního družstva nebo instituce elektronických peněz po odnětí licence nebo povolení, úpadek osoby se sídlem nebo místem podnikání na území České republiky nebo mimo území Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru oprávněné vydávat elektronické peníze a úpadek pobočky zahraniční banky uvedené v § 367 odst. 1 písm. f)	364
§ 368		Insolvenční návrh	364
§ 370		Informování orgánů dozoru nebo dohledu a veřejnosti	365
§ 371		Zpráva o postupu insolvenčního řízení . .	368
§ 372		Insolvenční správce	368
§ 373		Zjištění pohledávek a závazků	

		z účetnictví dlužníka	368
§ 374		Přihlašování pohledávek	370
§ 375		Hypoteční podstata	371
§ 377–378		Oddíl 3 Úpadek zahraniční banky nebo instituce elektronických peněz podnikající na území České republiky na základě jednotné licence a úpadek osoby se sídlem nebo místem podnikání na území jiného členského státu Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, oprávněné vydávat elektronické peníze na základě povolení podle zvláštního právního předpisu	372
§ 379–388		Díl 2 Úpadek pojišťoven a tuzemských zajišťoven provozujících svoji činnost na území České republiky	373
§ 379		Oddíl 1 Obecná ustanovení	373
§ 380–386		Oddíl 2 Úpadek tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny a pobočky pojišťovny z třetího státu po odnětí povolení	374
§ 382		Informování orgánu dozoru a veřejnosti	375
§ 383		Zpráva o postupu insolvenčního řízení	376
§ 384		Insolvenční správce	376
§ 385		Zjištění pohledávek a závazků z účetnictví dlužníka	377
§ 386		Zvláštní ustanovení o rozvrhu	379
§ 387–388		Oddíl 3 Úpadek pojišťovny z jiného členského státu provozující svoji činnost na území České republiky na základě práva zřizovat své pobočky	379
§ 389–418	HLAVA V	Oddlužení	380
§ 395–403		Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení	394
§ 401		Hlasování mimo schůzi věřitelů	406
§ 404–418		Rozhodnutí o schválení oddlužení	409
§ 419–434	ČÁST TŘETÍ. SPOLEČNÁ USTANOVENÍ		424
§ 419–425	HLAVA I	Insolvenční rejstřík	424
§ 426–430	HLAVA II	Vztah ke státům Evropské unie	427
§ 427		Zastavení insolvenčního řízení	430
§ 428		Insolvenční správce	430
§ 429		Zveřejnění některých rozhodnutí	430
§ 430		Známí věřitelé	431
§ 431–434	HLAVA III	Závěrečná ustanovení	435
§ 431		Zmocňovací ustanovení	435
§ 432		Přechodné ustanovení	436
§ 433		Zrušovací ustanovení	436

§ 434	Účinnost	436
Vybraná ustanovení novely		437
Vybraná ustanovení nařízení rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení		439
Věcný rejstřík		468

Insolvenční zákon s judikaturou

**sestavil
Lukáš Pachl**

Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., který nahradil předchozí zákon o konkursu a vyrovnání, zásadním způsobem změnil řešení insolvence u nás. Právní úprava insolvence patří mezi klíčové právní předpisy nezbytné pro ekonomický vývoj každé země. Vznik úpadku a od něj se odvíjející právní situace dlouhodobě mění postavení a způsoby jednání dlužníka a vážně ovlivňují také další subjekty, zejména dlužníkovy blízké osoby, zaměstnance a samozřejmě věřitele. Vzhledem k nové koncepci našeho insolvenčního zákona, jeho rozsahu a krátké době účinnosti vzniká při řešení insolvence celá řada problémů, které musí řešit soudy svým rozhodnutím. Tato judikatura je pak často významnou pomocí insolvenční praxi.

Vzhledem k tomu, že dosud není dostatek insolvenční judikatury Nejvyššího soudu, vychází tento soubor rozhodnutí také z rozsudků krajských a vrchních soudů a to převážně z odůvodnění, kde pak často zachovává i vylíčení významně části skutkového stavu. Vydávaný přehled judikatury tak v ucelené podobě seznamuje čtenáře s většinou relevantní judikatury, která vznikla od přijetí insolvenčního zákona na úrovni Nejvyššího soudu a vrchních i krajských soudů.

Publikace se opírá o systematiku insolvenčního zákona a usnadňuje tak rychlou orientaci. V některých případech však řada ustanovení insolvenčního zákona není dosud judikatorním výkladem pokryta. Přesto se domníváme, že reálné životní situace ve světle právního posouzení soudu usnadní čtenářům bližší pochopení insolvenčních institutů a jejich výkladu soudy. Ohledně podrobnějšího výkladu k ustanovením insolvenčního zákona bychom však rádi odkázali na dílo Komentář Insolvenční zákon a předpisy související, který vyšel v našem nakladatelství a jehož druhé vydání se v současné době připravuje.

I tento přehled judikatury bude v příštích letech pravidelně aktualizován. Doufáme, že tak právní praxi poskytujeme užitečnou pomůcku, která napomůže při řešení insolvenčních sporů.

Redakce

Užité zkratky

NS	Nejvyšší soud
NSS	Nejvyšší správní soud
ÚS	Ústavní soud
VS	Vrchní soud
KS	Krajský soud
MS	Městský soud
Soudní dvůr	Soudní dvůr Evropské unie (dříve Evropský soudní dvůr)

Právní předpisy

obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
s. ř. s.	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
obch. zák.	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
IZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

ZÁKON č. 182/2006 Sb.

ze dne 30. března 2006

o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*)

ve znění zákonů č. 312/2006 Sb., č. 108/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 362/2007 Sb., č. 301/2008 Sb., č. 458/2008 Sb., č. 7/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 163/2009 Sb., zákonů č. 217/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 285/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 241/2010 Sb., č. 260/2010 Sb., zákonů č. 409/2010 Sb., č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ ČÁST

HLAVA I Základní ustanovení

§ 1 Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

- a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů,**
- b) oddlužení dlužníka.**

Judikatura:

- 1. Smyslem a účelem insolvenčního řízení je dle § 1 IZ uspořádat majetkové poměry dlužníka a jeho věřitelů. Za situace, kdy neexistuje žádný majetek na straně dlužníka, insolvenční řízení postrádá podklad, protože neexistuje hmotný substrát, na základě kterého by k uspořádání vztahů s věřiteli došlo.
VS Praha čj. 1 VSPH 742/2010-A-10 ze dne 3. 10. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 8044/2010**
- 2. Účelem insolvenčního zákona a insolvenčního řízení však – a opakovaně to budiž zdůrazněno – není vytváření podmínek pro zánik nefunkčních obchodních subjektů.**

*) Zákon je citován ve znění k 1. 4. 2011.

Jinými slovy, insolvenční řízení není povoláno k tomu, aby suplovalo řízení o návrhu na výmaz dlužníka z obchodního rejstříku či řízení o žádosti na vydání písemného souhlasu správce daně s takovým výmazem. Pokud likvidátorka není schopna zálohu zaplatit, insolvenční soud řízení zastaví a likvidátorka mimo rámec insolvenčního řízení dokončí likvidaci.

VS Praha čj. 2 VSPH 459/2010-A-17 ze dne 2. 7. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 54 INS 2086/2010

3. Účelem insolvenčního řízení však není, aby v něm bylo prováděno dokazování za účelem zjištění existence pohledávek proti dlužníkovi. Tyto závěry týkající se spornosti pohledávek navrhuujících věřitelů přijal i Nejvyšší soud ČR v bodě VIII. Stanoviska publikovaného ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod číslem 52/1998 a v rozhodnutí publikovaném v této sbírce pod č. R 64/2006. Přestože se tato rozhodnutí týkají řešení sporných pohledávek v konkursním řízení, jejich závěry v tomto směru jsou plně aplikovatelné i pro řízení insolvenční.

VS Olomouc čj. 1 VSOL 177/2008-A-27 ze dne 12. 2. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 8 INS 3501/2008

4. Jak vyplývá z ustanovení § 1 IZ, insolvenční zákon sleduje řešením úpadku a hrozícího úpadku dlužníka uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem s cílem dosáhnout co nejvyššího a zásadně poměrného uspokojení dlužníkových věřitelů. Z této výchozí koncepce zákona se podává, že insolvenční řízení může mít smysl jedině za předpokladu, že v majetkové podstatě existuje majetek, z něhož by mohly být – v závislosti na způsobu řešení úpadku dlužníka – alespoň částečně uspokojeny pohledávky věřitelů. Není-li tu takového majetku, nemá insolvenční řízení smyslu.

Jedinou výjimkou – byť nesystémovou – z této koncepce je již citované ustanovení § 144 IZ, které připouští, aby právní prostředí insolvenčního zákona bylo „využito“ k zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku, třebaže v takovém řízení k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem dojít zjevně nemůže.

VS Praha čj. 1 VSPH 387/2009-A-16 ze dne 23. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 54 INS 2034/2009

§ 2

Vymezení některých základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) insolvenčním řízením soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení,
- b) insolvenčním soudem soud, před nímž probíhá insolvenční řízení,
- c) insolvenčním návrhem u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení,
- d) incidenčním sporem spory vyvolané insolvenčním řízením, o kterých tak stanoví tento zákon, projednávané v rámci insolvenčního řízení,
- e) majetkovou podstatou majetek určený k uspokojení dlužníkových věřitelů,

- f) osobou s dispozičními oprávněními osoba, které v průběhu insolvenčního řízení přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou ohledně všech oprávnění, ze kterých se skládá,
- g) zajištěným věřitelem věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy,
- h) přihláškou pohledávky procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení,
- i) insolvenčním rejstříkem informační systém, který obsahuje údaje podle tohoto zákona,
- j) společným zájmem věřitelů zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů,
- k) finanční institucí banka, spořitelna a úvěrní družstvo, instituce elektronických peněz¹⁾, pojišťovna a zajišťovna, a za dále stanovených podmínek tohoto zákona i některé další osoby.

§ 3 Úpadek

(1) Dlužník je v úpadku, jestliže má

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen „platební neschopnost“).

(2) Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

(3) Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkova majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem dů-

¹⁾ Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), ve znění zákona č. 257/2004 Sb. a zákona č. 377/2005 Sb.

vodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

(4) O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Judikatura:

K odst. 1

1. V usnesení ze dne 27. ledna 2010, sen. zn. 29 NSČR 1/2008, uveřejněném pod číslem 96/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i v usnesení ze dne 20. května 2010, sen. zn. 29 NSČR 22/2009 (jež je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu), na něž v podrobnostech odkazuje, dále Nejvyšší soud vysvětlil, že znak (ne)schopnosti dlužníka plnit peněžité závazky, které jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti [§ 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona] může být již v rovině tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu uplatněn tvrzením, z něž lze usuzovat na některou z vyvratitelných domněnek obsažených v § 3 odst. 2 insolvenčního zákona.

K tomu lze dodat, že nebyly-li takové domněnky v průběhu insolvenčního řízení dlužníkem vyvráceny, pak osvědčují dlužníkovu neschopnost platit své splatné závazky [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona], nikoli však existenci „více věřitelů“ dlužníka [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona] ani existenci peněžitých závazků těchto věřitelů „po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti“ [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona].

Námítka dovolatelů, že dlužníkův úpadek osvědčuje zákonná domněnka ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) insolvenčního zákona, tedy sama o sobě opodstatněná není (prosadí se, jen shledá-li dovolací soud nesprávným úsudek odvolacího soudu o neexistenci mnohosti věřitelů s pohledávkami po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti).

Odvolací soud se nicméně způsobem popsaným shora vypořádal s pohledávkami celkem 8 věřitelů (šesti insolvenčních navrhovatelů, M. P., [který ale pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásil] a ČSSZ), přičemž ve svém rozhodnutí zcela pominul závěr insolvenčního soudu, že do dne jednání o insolvenčním návrhu (do 16. ledna 2009) své pohledávky přihlásilo celkem 19 věřitelů (tedy vedle šesti insolvenčních navrhovatelů a ČSSZ 12 dalších, v napadeném rozhodnutí nezmiňovaných, věřitelů).

V situaci, kdy odvolací soud nevyloučil závěr insolvenčního soudu o existenci vyvratitelných domněnek dlužníkovy neschopnosti platit své splatné závazky, opírající se o ustanovení § 3 odst. 2 písm. b) a d) insolvenčního zákona, by jeho závěr, že dlužník není v úpadku, jelikož nemá jiné věřitele se splatnými pohledávkami než ČSSZ, mohl obstát, jen kdyby napadené rozhodnutí obsahovalo přezkoumatelné úvahy na téma, proč se odvolací soud nezabýval přihlášenými pohledávkami oněch dalších 12 věřitelů, tedy proč existenci těchto pohledávek neměl za postačující z hlediska osvědčení mnohosti („více“) věřitelů dlužníka [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona] ani z hlediska osvědčení peněžitých závazků těchto věřitelů „po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti“ [znak uvedený v § 3 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona].

NS ČR čj. 29 NSČR 17/2009-A-84 ze dne 26. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 4542/2008

2. Z důvodů platební neschopnosti se může dostat do úpadku kterýkoliv dlužník. Tento důvod je postačující k tomu, aby soud rozhodl o úpadku dlužníka a o tom, jakým způsobem bude úpadek řešen. Podle § 3 odst. 3 insolvenčního zákona se může dostat do úpadku pro předlužení také dlužník, kterým je podnikatel, fyzická osoba. Pokud je však osvědčen úpadek dlužníka pro platební neschopnost, není pro zjištění úpadku nutné zjišťovat, zda dlužník také je či není předlužen. Posouzení toho, zda dlužník je či není podnikatel, nemá pak na rozhodnutí soudu vliv.

VS Olomouc čj. 1 VSOL 157/2008-A-30 ze dne 10. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 639/2008

3. Odvolací soud již v minulosti vyslovil (viz jeho usnesení ze dne 8. prosince 2009 sp. zn. KSHK 45 INS 4196/2009, 1 VSPH 429/2009-A, které je k dispozici na internetových stránkách Vrchního soudu v Praze), že smyslu insolvenčního zákona neodpovídá řešit dlužnickou situaci v insolvenčním řízení tam, kde jedinými dlužnickými pasivy jsou, jak je tomu právě v souzené věci, toliko jeho závazek vůči správci daně a závazky přímo související s likvidací společnosti. V takovém případě jsou naopak dány všechny podmínky pro to, aby již zahájený proces likvidace ve smyslu § 70 a násl. obchodního zákoníku dále řádně pokračoval a vedl k zániku společnosti a jejímu výmazu z obchodního rejstříku, přičemž zde není žádného rozumného důvodu zahajovat insolvenční řízení, jež by mělo za následek pouze vznik dalších nákladů řízení. Na tomto závěru, plně využitelném pro potřeby tohoto řízení, neshledává odvolací soud důvodu cokoliv měnit.

VS Praha čj. 1 VSPH 144/2010-A-10 ze dne 5. 3. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 1064/2010

4. Úpadek ve formě insolvence je definován v § 3 odst. 1 IZ třemi základními znaky vymezeními pod písmeny a) až c), a to s tím, že stran podmínky sub c) – platební neschopnosti dlužníka – se v § 3 odst. 2 IZ konstruuje vyvratitelná právní domněnka její existence, nastane-li některý z případů uvedených zde pod písmeny a) až d). Protože znaky úpadku ve formě insolvence vymezené v § 3 odst. 1 pod písmeny a) až c) jsou legislativně spojeny souřadící spojkou „a“, je zjevné, že jde o podmínky kumulativní, nikoli alternativní, jak patrně dovozuje dlužník. Úpadek insolvenční proto může být naplněn pouze v případě, že situace dlužníka naplňuje všechny tyto znaky současně (kumulativně), přičemž prvním z nich je požadavek existence více (tj. nejméně dvou) dlužnických věřitelů [viz § 3 odst. 1 písm. a)]. Mnohost věřitelů je přitom dle § 3 odst. 3 IZ předpokladem úpadku i ve formě předlužení. Je tedy zřejmé, že insolvenční zákon navazuje na předchozí definici úpadku obsaženou v § 1 odst. 2 a 3 zákona o konkursu a vyrovnání nejen co do jeho forem, ale i potud, že pojmovým znakem úpadku v obou jeho formách zůstává pluralita dlužnických věřitelů. Tato podmínka musí být splněna i v případě, že se dlužník domáhá vydání rozhodnutí o úpadku dle § 136 IZ z důvodu, že mu úpadek hrozí (§ 3 odst. 4 a § 97 odst. 3 IZ). Má-li dlužník pouze jediného věřitele, nenachází se v úpadekové situaci (ani v ohrožení úpadkem), a proto se ani on, ani jeho věřitel nemohou domáhat uspořádání svých vzájemných majetkových vztahů prostřednictvím insolvenčního řízení.

VS Praha čj. 1 VSPH 165/2008-A-13 ze dne 20. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008

5. V daném případě dospěl i odvolací soud k závěru, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je v úpadku ve formě insolvence. Stejně jako soud prvního stupně vyšel přitom z toho, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je po dobu delší 3 měsíců (ve vztahu k některým věřitelům dokonce po dobu několika let) v prodlení s plněním svých splatných závazků vůči navrhovateli a vůči dalším věřitelům, přičemž ničím nedoložil, že má (a měl) k dispozici finanční prostředky potřebné na jejich úhradu. Skutečnost, že je vlastníkem rodinného domu s pozemky, a že má – jak tvrdí – pohledávky vůči třetím osobám, na tom nic nemění.

VS Praha čj. 2 VSPH 305/2008-B-25 ze dne 29. 1. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 2351/2008

6. Odvolací námitka dlužníka, že není splněna podmínka úpadku ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona, když veškeré závazky dlužníka mohou být uspokojeny v rámci exekučního řízení, žádnou právní relevanci nemá, neboť pro naplnění úpadku formou insolvence stačí splnění jen jedné z podmínek uvedených v ustanovení § 3 odst. 2, písm. a) až d) insolvenčního zákona, což v daném případě je splněno naplněním podmínky pod písmenem b) tohoto ustanovení, tj. neplnění peněžitých závazků dlužníkem po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 36/2009-A-28 ze dne 26. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 14 INS 3360/2008

7. Pokud jde o obranu dlužníka spočívající v tvrzení, že má zpeněžitelný nemovitý majetek v hodnotě 12 miliónů Kč, jenž dokládal smlouvou o uzavření budoucí kupní smlouvy ze dne 1. 7. 2009, a jehož prodej mu umožní uspokojit navrhovatele a další věřitele, připomíná odvolací soud, že soud I. stupně správně zjistil jeho úpadek ve formě insolvence a nikoliv ve formě předlužení, jak se dlužník patrně domníval. Proto pro posouzení věci není rozhodná hodnota nemovitého majetku dlužníka, ale jen výše jeho volných peněžních prostředků potřebných k úhradě splatných pohledávek, jež byly v insolvenčním řízení zjištěny ve výši 21 909 689 Kč; ostatně dlužník ani při jednání u odvolacího soudu nebyl schopen uvést výši svých volných peněžních prostředků.

VS Praha čj. 2 VSPH 525/2009-A-48 ze dne 11. 12. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 1878/2009

8. Dlužnice v návrhu označuje svých 18 věřitelů (způsob jejich označení v návrhu je u nejméně 14 dostatečně určitý, protože obsahuje alespoň základ firmy právnické osoby, u dvou příjmení osoby fyzické), vůči nimž má závazky, z nichž pět je vykonatelných, u čtyř z nich lze dokonce dovodit rok, od kdy běží exekuce (S. C., s. r. o., od roku 2008, „M. e.“ od roku 2009, H. C., a. s., od roku 2006, O. K. V. L., s. r. o., od roku 2004). Již z těchto tvrzení vyplývá, že tyto čtyři závazky u čtyř různých věřitelů jsou již více než 30 dnů po lhůtě splatnosti. V kolonce 21 formulářového návrhu dlužnice výslovně tvrdí, že své závazky není schopna splácet, někteří věřitelé nebyli úspěšní ani v exekuci [domněnka o úpadku dle § 3 odst. 2 písm. c) IZ].

Oproti názoru soudu prvního stupně dospívá odvolací soud na základě těchto zjištění k závěru, že byť dlužnice v návrhu uvedla svá tvrzení k okolnostem úpadku jen vel-

mi kuse, přesto jsou tato tvrzení dostačující proto, aby z nich vyplývaly definiční znaky úpadku pro platební neschopnost podle § 3 odst. 1 IZ.

VS Olomouc čj. 3 VSOL 341/2010-A-10 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBP 27 INS 6666/2010

K odst. 2

9. § 3 odst. 2 insolvenčního zákona vymezuje vyvratitelné právní domněnky, podle nichž se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1 insolvenčního zákona, kterou mu uložil insolvenční soud. Pokud bude zjištěno naplnění některé z nich, resp. pokud se dlužníkovi nepodaří některou z nich vyvrátit, platí, že je platebně neschopným ve smyslu § 3 odst. 1 insolvenčního zákona.

VS Praha čj. 2 VSPH 106/2009-A-50 ze dne 9. 4. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 3875/2008

10. Co se týče eventuální aplikace druhé věty zmíněného ustanovení, je odvolací soud na rozdíl od navrhovatele c) přesvědčen o tom, že je v daném případě vyloučena, neboť dlužník v průběhu insolvenčního řízení splněním závazku vůči navrhovateli c) (i vůči J & R G., s. r. o.) vyvrátil domněnku neschopnosti plnit své splatné peněžité závazky, jinými slovy, prokázal tím, že není v úpadku ve formě insolvence tvrzeném navrhovateli. Z těchto skutečností odvolací soud dovodil, že insolvenční návrh nebyl podán důvodně. Rozhodnutí o nákladech řízení shledal však v zásadě správným, neboť domněnku, že ve smyslu § 3 odst. 2 insolvenčního zákona není schopen plnit své splatné závazky, vyvrátil dlužník až v průběhu insolvenčního řízení. Ve vztahu k němu bylo proto namísto aplikovat § 50 občanského soudního řádu a právo na náhradu nákladů řízení mu nepřiznat.

VS Praha čj. 2 VSPH 327/2009-A-36 ze dne 14. 9. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 99 INS 2294/2009

11. V daném případě dospěl i odvolací soud k závěru, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je v úpadku ve formě insolvence. Stejně jako soud prvního stupně vyšel přitom z toho, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník je po dobu delší 3 měsíců v prodlení s plněním svých splatných závazků vůči navrhovateli a vůči dalším věřitelům, přičemž ničím nedoložil, že má (a měl) k dispozici finanční prostředky potřebné na jejich úhradu.

VS Praha čj. 2 VSPH 106/2009-A-50 ze dne 9. 4. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 76 INS 3875/2008

12. Pokud jde o skutečnost, že byla nařízena exekuce na majetek jednatele dlužníka I. K., jenž je ručitelem pohledávky navrhovatele, a že jmenovaný uzavřel v exekučním řízení dohodu o splátkách pohledávky, odvolací soud se zcela ztotožnil s tím, jak její význam hodnotil insolvenční soud i navrhovatel: pro rozhodnutí o úpadku by tato skutečnost měla význam pouze v případě, že by jmenovaný pohledávku navrhovatele před vydáním rozhodnutí o úpadku zcela uhradil. V daném případě se však v rám-

ci exekuce toliko zavázal k jejímu splácení počínaje 15. 1. 2009 a plnění uzavřené dohody se promítne do insolvenčního řízení pouze tím, že v závislosti na míře uspokojení pohledávky navrhovatele dojde k jejímu částečnému, případně úplnému zániku.
VS Praha čj. 2 VSPH 107/2008-B-27 ze dne 26. 3. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 99 INS 3725/2008

13. K tomu považuje odvolací soud za vhodné pro úplnost dodat, že pokud by v daném případě byl insolvenční návrh řádný, tj. pokud by nebyl stížen výše popsáním nedostatkem (absencí přihlášky), jež ho činí neprojednatelným, byl by správný závěr soudu prvního stupně, že nevyjádřil-li se dlužník k doručenému insolvenčnímu návrhu ani přes jeho výzvu (a ve stanovené lhůtě nepředložil současně požadované seznamy dle § 104 IZ), byly dány podmínky k tomu, aby dle § 133 odst. 1 písm. a) IZ vydal napadené usnesení bez jednání [a byla také nastolena domněnka dlužníkovy neschopnosti platit své peněžité závazky dle § 3 odst. 2 písm. d) IZ]. Současně však nutno zdůraznit, že za takovéto situace by soud při vydání rozhodnutí o úpadku mohl vycházet jen ze skutkových tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu, nikoli však ze skutečností, jež v něm tvrzeny nebyly a jež v řízení vyšly najevo jinak. To znamená, že v uvedeném případě by soud nemohl závěr o dlužníkově úpadku stavět i na zjištění existence těch dalších věřitelů dlužníka, kteří nebyli v insolvenčním návrhu označeni, a k jejichž pohledávkám se tedy dlužník, i kdyby si zasláný návrh vyzvedl, vyjádřit nemohl. V projednávaném případě však lze z napadeného usnesení (přes neúplnost jeho odůvodnění) usuzovat, že soud prvního stupně při závěru o existenci vícero dlužníkových věřitelů se splatnými pohledávkami vycházel právě ze zjištění o věřitelích, kteří v návrhu označeni nebyli, neboť (bez bližšího vysvětlení) vzal za prokázané pohledávky osmi takových věřitelů, ačkoli navrhovatel poukazoval kromě své pohledávky jen na nárok jedné další věřitelky, k němuž se ovšem soud nijak nevyslovil (a která se podle obsahu spisu k tvrzení o své pohledávce na výzvu soudu ani nevyjádřila).

VS Praha čj. 1 VSPH 277/2008-A-19 ze dne 21. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 3755/2008

14. Za této situace soud prvního stupně nepochybil v závěru, že úpadek dlužníka ve formě insolvence byl osvědčen a že insolvenčnímu návrhu lze ve smyslu § 133 odst. 1 písm. a) IZ vyhovět i bez jednání, neboť dlužník nijak nebjoil proti tvrzení navrhovatele o tom, že má peněžité závazky vůči vícero věřitelům, s jejichž úhradou je v prodlení již od roku 2006, a to jak závazky vůči navrhovateli, jež pravomocným rozhodčím nálezem čj. RD/051/07/ACM-21 ze dne 22. 6. 2007 také doložil, tak závazky vůči dalším třem věřitelům označeným v insolvenčním návrhu, přičemž nesplněním povinnosti předložit soudu v určené lhůtě seznamy uvedené v § 104 IZ dlužník dle § 3 odst. 2 písm. b) IZ sám nastolil právní domněnku, že úhrady těchto peněžitých závazků není schopen.

VS Praha čj. 1 VSPH 86/2008-A-25 ze dne 17. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1250/2008

K odst. 4

15. Tam, kde dlužník podal insolvenční návrh proto, že mu úpadek teprve hrozí (§ 3 odst. 4 insolvenčního zákona), se rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují hrozící úpadek dlužníka, rozumí vylíčení konkrétních okolností, z nichž insolvenční soud (shle-

dá-li je pravdivými) bude moci uzavřít (se zřetelem ke všem okolnostem případu), že lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu. Jinak řečeno, že v budoucnu nastane dlužníkova platební neschopnost ve smyslu § 3 odst. 1 insolvenčního zákona, přičemž k podmínce, aby dlužník i v tomto případě měl nejméně dva věřitele s pohledávkami, jež se v budoucnu stanou splatnými, se v takovém případě pojí i požadavek, aby se neschopnost plnit v budoucnu pohledávky věřitelů týkala „podstatné části“ dlužnickových peněžitých závazků.

NS ČR čj. 29 NSCR 1/2008-A-15 ze dne 27. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008

16. Insolvenční zákon v § 3 odst. 4 dává dlužníkovi možnost řešit jeho majetkové poměry v režimu insolvenčního řízení i tehdy, kdy jeho stávající ekonomická situace dosud všechny znaky úpadku nevykazuje, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Insolvenční zákon přitom předpokládá, že zahájení řízení z důvodu hrozící platební neschopnosti může být iniciováno pouze z podnětu dlužníka, protože hrozící platební neschopnost může předpokládat nebo odhalit s potřebnou dávkou jistoty jen dlužník, což je i tento případ, kdy dlužník na základě interních účetních informací konstatoval hrozící úpadek a podal insolvenční návrh. Takto na věc nahlíženo, není tedy důvod dlužníkům návrh odmítat (pokud by takové rozhodnutí mělo stát jen na tom argumentu, o který napadené rozhodnutí soud prvního stupně opřel), neboť z jeho obsahu je zřejmá nejenom existence dvou věřitelů (správce daně a Č. p. I., a. s.), ale i skutečnost, že dlužník se nedomáhá řešení svého úpadku, jak se podává z odůvodnění napadeného rozhodnutí, nýbrž řešení úpadku budoucího ve smyslu zmíněného § 3 odst. 4 IZ.

VS Praha čj. 1 VSPH 329/2009-A-13 ze dne 17. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 2738/2009

17. Odvolací soud ve shodě se závěry Nejvyššího soudu vyjádřenými v R 96/2010 (v nichž dovolací soud formuloval, co se rozumí rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují hrozící úpadek dlužníka) je toho názoru, že skutečnosti obsažené v insolvenčním návrhu hrozící úpadek dlužnice osvědčovaly, neboť – se zřetelem k tomu, že dlužnice má vůči 14 označeným věřitelům 20 závazků ve výši 1 235 323,59 Kč, že nemá žádný finanční majetek, že její měsíční příjem činí 20 698 Kč a celkové měsíční splátky jejích závazků činí 38 543 Kč – lze důvodně předpokládat, že v budoucnu nebude schopna řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků, tedy že v budoucnu nastane její platební neschopnost dle § 3 odst. 1 IZ. Požadavek, aby se neschopnost plnit v budoucnu pohledávky věřitelů týkala podstatné části peněžitých závazků, je splněn, neboť dlužnice ze svého měsíčního příjmu (20 698 Kč) po odečtení minimálních životních nákladů je (bude) schopna uspokojit toliko polovinu měsíčních splátek určených k úhradě svých splatných závazků (38 543 Kč).

VS Praha čj. 2 VSPH 968/2010-A-12 ze dne 2. 11. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 40 INS 11212/2010

18. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že dlužník v návrhu nevyličil konkrétní okolnosti osvědčující jeho hrozící úpadek, neboť z vylíčení roz-

hodujících skutečností není zřejmé, zda dlužník nebude schopen řádně a včas plnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu. Dlužník sice v návrhu uvedl věřitele a výši jednotlivých závazků spolu s výší svého příjmu, avšak neuvedl žádné skutečnosti ohledně povinnosti jeho plnění na tyto závazky do budoucna ve vztahu ke svým příjmům, případně svým dalším majetkovým poměrům.

Pouze obecné uvedení skutečnosti, že dlužník má více věřitelů se závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, které není schopen plnit a neplní je po dobu delší tři měsíců po lhůtě splatnosti s tím, že tyto závazky převyšují jeho majetek, je ve vztahu k hrozícímu úpadku nedostatečné.

VS Olomouc 3 VSOL 292/2010-A-9 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 6634/2010

§ 4

Způsob řešení úpadku

(1) Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v insolvenčním řízení (dále jen „způsob řešení úpadku“) se rozumí

- a) konkurs,
- b) reorganizace,
- c) oddlužení a
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

(2) Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku se rozumí,

- a) jde-li o konkurs nebo o některý ze zvláštních způsobů řešení úpadku, rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka (dále jen „rozhodnutí o prohlášení konkursu“),
- b) jde-li o reorganizaci, rozhodnutí o povolení reorganizace a
- c) jde-li o oddlužení, rozhodnutí o povolení oddlužení.

§ 5

Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

- a) insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodářného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;
- b) věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;
- c) nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;
- d) věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.

Judikatura:

1. Odvolací soud proto s využitím zásady spravedlivého insolvenčního řízení uzavírá, že v dané věci aktivní legitimace navrhovatelů osvědčena nebyla a k úpadku dlužníka, třebaže byl osvědčen, v odvolacím řízení přihlížet nelze, jelikož nastal především jako následek porušení povinností bankou dlužníka. Následkům, které se v důsledku toho projeví v hospodářských poměrech dlužníka, je třeba zabránit tím, že v insolvenčním řízení dále nebude pokračováno. Odvolací soud proto podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že se oba insolvenční návrhy zamítají.
VS Praha čj. 1 VSPH 466/2009-A-83 ze dne 19. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 2123/2008
2. K žádosti dlužníka o posečkání s řešením úpadku do doby nalezení nového zaměstnání je pak třeba dodat, že insolvenční soudy jsou povinny jednat ve smyslu zásady rychlosti a efektivnosti řízení tak, aby nedocházelo k navyšování pohledávek věřitelů pro časové prodloužení v řízení a postavení dlužníka se tím ještě více nezhoršovalo.
VS Praha čj. 1 VSPH 453/2009-A-31 ze dne 27. 8. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 2933/2009
3. K odvolací argumentaci dlužníka je třeba uvést, že insolvenční řízení má za cíl uspořádat majetkové poměry dlužníka a v co nejvyšší míře uspokojit všechny insolvenční věřitele. V rámci insolvenčního řízení je třeba sledovat zásadu rovnosti všech účastníků, která je obecnou zásadou civilního řízení, přičemž pokud jde o vztah mezi insolvenčními věřiteli navzájem, je třeba dodržovat zásadu hájení společného zájmu věřitelů (§ 5 IZ), protože insolvenční řízení nemá za cíl uspokojit jen jednoho či několik málo z věřitelů, jak je tomu v případě exekučního řízení. Společný zájem věřitelů je zájmem nadřazeným zájmům jednotlivců a jeho cílem je, aby byli spravedlivě a v co nejvyšší možné míře uspokojeni všichni věřitelé.
VS Praha čj. 1 VSPH 642/2010-B-34 ze dne 31. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1919/2010

§ 6**Výjimky z působnosti zákona****(1) Tohoto zákona nelze použít, jde-li o**

- a) stát,
- b) územní samosprávný celek²⁾,
- c) Českou národní banku,
- d) Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky,
- e) Fond pojištění vkladů,
- f) Garanční fond obchodníků s cennými papíry,
- g) veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení, zřízené podle zvláštního zákona^{2a)},

²⁾ Čl. 99 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb.

^{2a)} Zákon č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 483/2006 Sb.

- h) veřejnou vysokou školu, nebo
- i) právnickou osobu, jestliže stát nebo vyšší územní samosprávný celek²⁾ před zahájením insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ně zaručil.

(2) Tohoto zákona nelze dále použít, jde-li o

- a) finanční instituci, po dobu, po kterou je nositelem licence nebo povolení podle zvláštních právních předpisů, upravujících její činnost,
- b) zdravotní pojišťovnu zřízenou podle zvláštního právního předpisu³⁾, po dobu, po kterou je nositelem povolení k provádění veřejného zdravotního pojištění,
- c) politickou stranu nebo politické hnutí v době vyhlášených voleb podle zvláštního právního předpisu.

§ 7

Použití občanského soudního řádu

(1) Pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu⁴⁾, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

(2) Pro určení věcné a místní příslušnosti soudu, který rozhoduje v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech, platí ustanovení občanského soudního řádu⁵⁾.

Judikatura:

K odst. 1

1. Podle § 7 odst. 1 IZ a § 170 občanského soudního řádu (o. s. ř.) soud je vázán svým usnesením, jakmile je vyhlásil; nedošlo-li k vyhlášení, jakmile bylo doručeno, a není-li třeba doručovat, jakmile bylo vyhotoveno (odst. 1). Usnesením, kterým se upravuje vedení řízení, není však soud vázán (odst. 2).

VS Praha čj. 3 VSPH 710/2010-B-41 ze dne 21. 9. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 77 INS 1018/2009

2. Jak dále plyne z výše již označeného ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona, ustanovení občanského soudního řádu se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory použijí jen přiměřeně, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení. Tato zákonná restrikce se samozřejmě vztahuje i na výklad (interpretaci) ustanovení občanského soudního řádu v judikatuře soudů, která má být užita na insolvenční řízení.

NS ČR čj. 29 NSČR 7/2008-A-16 ze dne 21. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008

3. Podle § 7 odst. 1 z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen IZ) se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory použijí přiměřeně ustanovení občan-

³⁾ Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Občanský soudní řád.

⁵⁾ § 9 odst. 4, § 11, 84 až 89 občanského soudního řádu.

ského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Podle § 166 odst. 1 o. s. ř. nerozhodl-li soud v rozsudku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti, může účastník do patnácti dnů od doručení rozsudku navrhnout jeho doplnění. Soud může rozsudek, který nenabyl právní moci, doplnit i bez návrhu.

Z výše uvedených skutečností lze dovodit, že smyslem a účelem napadeného usnesení bylo doplnit neúplné usnesení čj. KSUL 70 INS 4253/2008-A-35 ze dne 2. dubna 2009, které neobsahovalo výrok o náhradě nákladů insolvenčního řízení. Podání právní zástupkyně dlužníka je nutno chápat jako návrh na vydání doplňujícího rozsudku, a proto nelze souhlasit s námitkou odvolatele, že usnesení čj. KSUL 70 INS 4253/2008-A-35 bylo možno měnit jen odvoláním ze strany právní zástupkyně dlužníka, neboť není pojmově možné uvažovat o odvolání proti výroku, který nebyl vydán (viz usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 44/99 ze dne 31. ledna 2001 *a contrario*). Za výrok, proti němuž by bylo možné odvolání, přitom nelze považovat větu o nákladech řízení uvedenou toliko v odůvodnění usnesení.

VS Praha čj. 1 VSPH 319/2009-A-44 ze dne 16. 6. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 4253/2008

4. Odvolací soud se přitom ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že v posuzované věci dlužník nesplňuje podmínku potřebnosti pomoci ustanoveného zástupce k ochraně svých zájmů z důvodu právní složitosti podaného odvolání. V odůvodnění napadeného usnesení soud prvního stupně správně vystihl, že v intencích § 209 a § 43 o. s. ř. se bude muset v dalším průběhu řízení sám postarat o odstranění vad dlužníkem podaného odvolání proti usnesení o zastavení řízení, a to včetně náležitého poučení dlužníka o způsobu jeho doplnění a oprav. Za této situace by tedy bylo neúčelné a nevhodné, aby soud dlužníkovi pro další řízení ustanovoval právního zástupce.

Lze tedy uzavřít, že v posuzované věci není splněna podmínka nutnosti ochrany zájmů dlužníka vymezená v § 30 odst. 2 o. s. ř. Proto se odvolací soud nezabýval tím, zda jsou u dlužníka dány předpoklady pro osvobození od placení soudních poplatků ve smyslu § 30 odst. 1 o. s. ř. Tyto závěry by totiž s ohledem na požadavek současného splnění obou podmínek definovaných v § 30 o. s. ř. byly nadbytečné.

VS Olomouc čj. 2 VSOL 289/2009-A-23 ze dne 27. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSOL 16 INS 1993/2009

K odst. 2

5. Podle § 7 odst. 2 platí pro určení věcné a místní příslušnosti soudu, který rozhoduje v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech, ustanovení občanského soudního řádu. Podle § 105 odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění účinném do 30. 6. 2009) zkoumá soud místní příslušnost před tím, než začne jednat o věci samé. Rozhodl-li soud o věci samé bez jednání, zkoumá místní příslušnost jen před vydáním rozhodnutí; to neplatí, jde-li o platební rozkaz. Později ji zkoumá jen k námitce účastníka, je-li uplatněna při prvním úkonu, který účastníku přísluší. Při zkoumání místní příslušnosti se nepřihlíží k jednáním a k úkonům provedeným před věcně nepřislušným soudem a k rozhodnutím vydaným věcně nepřislušným soudem.

Z výše citovaných ustanovení plyne, že místní příslušnost zkoumá soud z úřední povinnosti pouze předtím, než začne jednat o věci samé, a poté jediné k námitce účastníka uplatněné při prvním úkonu, který mu přísluší. Prvním úkonem, který účastníku přísluší, je jeho první procesní úkon adresovaný soudu buď z iniciativy účastníka, nebo na výzvu soudu. K pozdějším námitkám se nepřihlíží a místní příslušnost je konvalidována (zhodena).

VS Praha čj. 2 VSPH 545/2009-A-23 ze dne 9. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSPH 38 INS 2856/2009

6. Pro posouzení místní příslušnosti je ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 o. s. ř. rozhodný stav ke dni zahájení insolvenčního řízení, tedy ke dni 25. 8. 2010. K tomuto dni již platilo, jak správně uzavřel soud I. stupně, že z hlediska ustanovení § 9 odst. 4 a § 84 a § 85a o. s. ř., bylo rozhodné sídlo společnosti, tak jak se podávalo z notářského zápisu ze dne 16. 8. 2010, č. NZ 1193/2010, N 1289/2010. K těmto dni totiž došlo u dlužníka ke změně sídla, a tato změna sídla dlužníka již byla – byť později – zapsána do obchodního rejstříku.

VS Praha čj. 1 VSPH 1017/2010-A-40 ze dne 8. 11. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 9707/2010

7. Podle § 85a o. s. ř. je-li pro řízení v prvním stupni věcně příslušný krajský soud a místní příslušnost se řídí obecným soudem účastníka, je místně příslušným krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud účastníka. Podle § 85 odst. 1 o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale. V případě insolvenčního řízení vedeného proti dlužníku – fyzické osobě je při určení obecného soudu dlužníka, a potažmo místní příslušnosti insolvenčního soudu, třeba postupovat podle § 85 odst. 1 o. s. ř. bez ohledu na to, zda je či není podnikatelem (k tomu viz usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSCB 26 INS 2498/2010, 1 VSPH 381/2010-A ze dne 19. 5. 2010).

K obsahu pojmu „bydliště“, jenž je zásadním pro určení místní příslušnosti, je třeba uvést, že není totožný s obsahem pojmu „trvalý pobyt“, který užívají předpisy správního práva upravující evidenci obyvatel. I když se tyto pojmy většinou překrývají, ne vždy zápis v identifikačním dokladu či v evidenci obyvatelstva o trvalém bydlišti fyzické osoby bude totožný s jejím skutečným bydlištěm. Tím se rozumí místo, v němž tato osoba bydlí s úmyslem trvale se zde zdržovat, zpravidla proto, že zde má svůj byt, rodinu, popř. zde současně pracuje i bydlí.

VS Praha čj. 3 VSPH 101/2010-A-11 ze dne 23. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 45 INS 728/2010

§ 8

(Vztah ustanovení obecné a zvláštní části zákona)

Ustanovení části první a třetí tohoto zákona se použijí, jen nestanoví-li tento zákon v části druhé ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.